

Betreft: Contactgroepen met de civiele samenleving

Voor de leden van de Conventie gaan hierbij verslagen van de vergaderingen van de acht contactgroepen voor verschillende geledingen van de civiele samenleving die tussen 10 en 18 juni 2002 hebben plaatsgevonden.

SOCIALE SECTOR

Voorzitter: Klaus Hänsch

Aantal ingeschreven deelnemers: 105 (74 organisaties)

Een vergadering met vertegenwoordigers van niet-gouvernementele organisaties die actief zijn in de sociale sector vond plaats in de ochtend van donderdag 13 juni onder voorzitterschap van de heer Klaus Hänsch, lid van het Presidium van de Conventie: 74 organisaties hadden zich ingeschreven voor de vergadering - op de dag zelf waren ongeveer 80 personen aanwezig, van wie 30 het woord hebben gevoerd.

De deelnemers waren afkomstig uit een breed scala van belangengroeperingen, hetgeen ook tot uitdrukking kwam in de verscheidenheid aan besproken onderwerpen. In zijn openingswoord beklemtoonde de heer Hänsch hoe belangrijk de vergaderingen van de verschillende contactgroepen zijn voor de organisaties van de civiele samenleving om een bijdrage te kunnen leveren aan het werk van de Conventie. Tijdens de plenaire zitting op 24 en 25 juni zal daartoe nog een gelegenheid worden geboden; met het oog op de voorbereiding daarvan werd elke contactgroep verzocht namens haar sector een aantal woordvoerders aan te wijzen. De heer Hänsch verstrekke de groep informatie over de organisatie van de plenaire zitting.

Deze samenvatting is geen volledig verslag van alle besproken punten. Een aantal vraagstukken werd evenwel door verschillende deelnemers genoemd en enkele thema's bleken voor de sector als geheel van algemeen belang te zijn:

- Een aantal sprekers bepleitte de volledige opneming van het Handvest van de grondrechten in het Verdrag en enkele sprekers betoogden dat het Handvest moet worden verruimd met bijvoorbeeld het recht op onderwijs.
- Veel sprekers vonden dat de rol van de civiele samenleving, met inbegrip van haar recht om geraadpleegd te worden, formeel in het Verdrag moet worden erkend.
- Verwezen werd naar het toenemend gebruik van de open coördinatiemethode, die een aantal sprekers formeel in het Verdrag erkend wenst te zien.

- Verscheidene sprekers pleitten voor een groter evenwicht tussen economisch en sociaal beleid, met een expliciete erkenning in het Verdrag van een "sociale" economie en de opnemng van doelstellingen als volledige werkgelegenheid, de uitroeiing van armoede en sociale uitsluiting, en duurzame ontwikkeling.
- Sommigen stelden voor dat het proces van Lissabon coherenter wordt benaderd en dat de economische en werkgelegenheidsrichtsnoeren tijdens de bijeenkomst van de Europese Raad in het voorjaar worden gesynchroniseerd. Ook werd verzocht om een grotere betrokkenheid van het Europees Parlement bij deze processen.
- Verscheidene sprekers toonden zich voorstander van meer steun voor diensten van algemeen belang, coöperaties en organisaties zonder winstoogmerk.
- Er werd opgeroepen tot meer erkenning en steun voor gezinnen en meer nadruk op een betere behandeling van migranten.
- Verscheidene sprekers bepleitten concrete maatregelen om een eind te maken aan discriminatie op grond van geslacht en seksuele gerichtheid of een handicap.
- Verscheidene sprekers die betrokken zijn bij instellingen voor wetenschappelijk onderzoek onderstreepten het belang van de wetenschap als motor van de Europese economie en verzochten om meer steun van de Unie voor fundamenteel wetenschappelijk onderzoek.

De voorzitter verwelkomde de verschillende bijdragen als een substantiële input voor de werkzaamheden van de Conventie. Na een kort commentaar op een aantal specifieke punten verzocht hij de aanwezigen sprekers aan te wijzen die de sector tijdens de plenaire zitting op 24 en 25 juni moeten vertegenwoordigen.

Overeengekomen werd dat het sociale platform zelf drie vertegenwoordigers aanwijst die elk vijf minuten spreektijd krijgen. Voorts zal Mary McPhail van de Europese Vrouwenlobby spreken over niet-discriminatievraagstukken en Rita Kessler van de Association Internationale de la Mutualité over sociaal-economische vraagstukken.

MILIEU

Voorzitter: Giorgos Katiforis

Aantal ingeschreven organisaties: 14

Aantal ingeschreven deelnemers: 20

De vergadering werd voorgezeten door de heer Giorgos KATIFORIS, lid van het Presidium van de Conventie.

Na een inleiding van de heer Katiforis over de doelstellingen en de werkmethode van de contactgroep werd het woord gegeven aan de heer David Lawrence, directeur bij DG Milieu - Directoraat A: Duurzame ontwikkeling en beleidsinstrumenten, die een informele uiteenzetting gaf over een aantal projecten en doelstellingen van het Directoraat-Generaal Milieu.

De vertegenwoordigers van de volgende organisaties voerden vervolgens het woord: Eurogroup for Animal Welfare (Eurogroep voor dierenwelzijn), European Agricultural Convention (Europese landbouwconventie), European Landowners Organisation (Europese organisatie van landeigenaars), Europese Vrouwenlobby, Europees Milieubureau.

Voornaamste voorstellen van de vertegenwoordigers van de organisaties:

Grondrechten

1. Neem milieurechten - geformuleerd als rechten - op in het Handvest van de grondrechten.
2. Voeg aan de grondrechten toe het recht op gezonde voeding, het recht op informatie, het recht op een schoon milieu en schoon water, het recht op milieudiensten, het recht op voeding zonder GGO.
3. Neem het begrip "dierenwelzijn" op in het Verdrag.

Taken van de Unie

1. Handhaven van doelstellingen en beginselen die van wezenlijk belang zijn voor het milieu en duurzame ontwikkeling, met name zoals geformuleerd in de artikelen 2, 6, 174 en 228 van het EG-Verdrag.
2. Evalueren van doelstellingen inzake het landbouwbeleid, door artikel 33 in overeenstemming te brengen met de eisen in verband met duurzaamheid, productie van kwaliteitslevensmiddelen, bescherming van gezondheid en milieu, passende en gerichte plattelandsontwikkeling.
3. Geen vaste lijst van bevoegdheden vaststellen.
4. Gezamenlijk ontwikkelen van een landbouwbeleid en een plattelandsbeleid die recht doen aan het begrip duurzame ontwikkeling en borg staan voor biodiversiteit en bodem- en waterbeheer, door productie als doelstelling te vervangen door plattelandsontwikkeling.
5. Bevorderen van plaatselijke en ambachtelijke tradities, met name op het gebied van de voeding, en van het plattelandstoerisme.
6. Afschaffen van het Euratom-Verdrag.

Instrumenten

1. Eenparigheid van stemmen vervangen door gekwalificeerde meerderheid met de medebeslissingsprocedure voor milieubesluiten door artikel 175, lid 2, en artikel 99 van het EG-Verdrag te wijzigen, alsmede voor andere aangelegenheden.
2. De mogelijkheid scheppen milieuzaken voor het Europees Hof van Justitie te brengen.
3. Een algemene bepaling in het verdrag opnemen betreffende een brede, open en tijdige participatie van de burger.
4. Transparantie-eisen laten gelden voor alle EU-instellingen en -organen.
5. Afschaffen van besloten Raadszittingen, welke openbaar zouden moeten zijn.
6. Het Economisch en Sociaal Comité geen aanvullende rol als vertegenwoordiger van de civiele samenleving geven.
7. Versterken van de huidige instellingen: verbeteren van de transparantie en het democratisch functioneren van de bestaande instellingen. Ruimere medebeslissingsbevoegdheden voor het EP, alsmede een (beperkt) recht van initiatief.

Subsidiariteit en bevoegdheden

Decentraliseren van het landbouwbeleid.

ACADEMISCHE WERELD

Voorzitter: Giuliano Amato

Aantal ingeschreven organisaties: 43

Aantal ingeschreven deelnemers: 65

1. Onder voorzitterschap van de heer Giuliano Amato, vice-voorzitter van de Europese Conventie, vergaderde de contactgroep van vertegenwoordigers van de academische wereld en de discussiefora ("*think tanks*") met het oog op de voorbereiding van de zitting van de Conventie op 24 en 25 juni aanstaande, waarin de civiele samenleving haar opvattingen kenbaar zal maken. Een veertigtal organisaties had zich ingeschreven voor deze vergadering (zie bijgaande lijst), waarvan er ongeveer dertig daadwerkelijk vertegenwoordigd waren.
2. De heer Amato wees er van begin af aan op dat het gaat om een eerste ontmoeting om de verschillende organisaties met elkaar in contact te brengen. Hij moedigde hen aan samen te werken en in de loop van de besprekingen van de Conventie georganiseerd te werk te gaan, met name door snel te reageren op de documenten die de Conventie produceert. De voorzitter constateert de in dit verband dat de contactgroep kan worden onderverdeeld in vijf sub-groepen:
 - de academische wereld (universiteiten, onderzoekscentra, ad hoc groeperingen)
 - *think tanks*
 - bewegingen die de Europese gedachte uitdragen, in verscheidene gevallen bestaande uit jongeren of studenten
 - organisaties voor wetenschappelijk onderzoek
 - andere NGO's van de civiele samenleving die verscheidene belangen vertegenwoordigen (Europees burgerschap, vrouwenbeweging, enz.) en die daarnaast vaak deelnemen aan andere sectorale contactgroepen.

3. De voorzitter onderstreepte het belang van de door de academische wereld ingebrachte deskundigheid en van de steun van de civiele samenleving voor het legitimeren van het eindresultaat van de besprekingen van de Conventie. Na de zitting van de Conventie van 24 en 25 juni zal moeten worden nagegaan hoe het contact met de civiele samenleving in het algemeen, en in voorkomend geval, met een contactgroep van vertegenwoordigers van academische kringen en discussiefora kan worden voortgezet. Deze contactgroep zou in het licht van de besproken onderwerpen opnieuw kunnen worden samengesteld. Ook zouden deskundigen kunnen worden uitgenodigd om het woord te voeren in de ingestelde werkgroepen, terwijl het Forum van de Conventie de bijdragen zal blijven bundelen.
4. De voorzitter verzocht vervolgens de deelnemers de door hen vertegenwoordigde organisaties of netwerken (bijvoorbeeld het AGORA-netwerk of CEPS/EPIN) voor te stellen alsmede hun huidige en toekomstige activiteiten die voor de Conventie van belang zijn. Ook kregen de deelnemers de gelegenheid hun opvattingen over het functioneren van de Conventie en de verschillende gespreksthema's uiteen te zetten. In deze fase valt al het volgende te melden:
 - Verscheidene deelnemers lieten hun licht schijnen over het eindproduct van de Conventie, met name de methode voor het opstellen van een eventueel basisverdrag en de daarin verankerde structuur van de Unie. De vertegenwoordigers van het Europees universitair instituut van Florence wezen nog eens op hun deskundigheid inzake de herstructurering van verdragen en toonden zich bereid hun werkzaamheden voort te zetten en daarbij rekening te houden met het nieuwe kader dat door de Conventie wordt geschapen. Andere universitaire centra of *think tanks* verklaarden zich eveneens bereid tot een dergelijke exercitie bij te dragen, met name wat betreft de meer institutionele vraagstukken of de vraagstukken in verband met de Europese defensie. De voorzitter wees er evenwel op dat de financiële middelen van de Conventie zeer beperkt zijn.

- De deelnemers stonden tevens stil bij de vraag hoe de burger beter bij het lopende constitutionele proces kan worden betrokken. Verscheidenen toonden zich voorstander van het idee een referendum op Europees niveau te organiseren om de resultaten van de Conventie of de IGC goed te keuren, dan wel vooraf onder alle Europeanen een vragenlijst met betrekking tot hun verwachtingen van de Europese Unie te verspreiden (naar het voorbeeld van een reeds door ECOSTAT in Hongarije uitgevoerd experiment). Verscheidene jongerengroeperingen vertelden over hun initiatieven (bijvoorbeeld AEGEE, Génération européenne), met name de opstelling van een manifest (internationale studenten politieke wetenschappen, Parijs), en ook van hun wens de mogelijkheden op het gebied van mobiliteit en het leren van talen te verbeteren. Een ander idee is in de verdragen bepalingen op te nemen inzake het stelselmatig betrekken van de civiele samenleving bij het Europees besluitvormingsproces.
- Verscheidene institutionele vraagstukken werden aan de orde gesteld, met name in verband met de uitvoerende taak (betrekkingen tussen de Commissie en de Raad), de samenhang in het externe optreden, alsmede de problematiek van de Europese openbare financiën. Sommige sprekers gaven in overweging de wetgevende taak van de Raad nader te omschrijven en de medebeslissingsprocedure algemeen toe te passen.
- De Europese organisaties voor wetenschappelijk onderzoek wezen op het belang van onderzoek en vernieuwing in de Europese samenleving en de interactie met de industrie. De intergouvernementele onderzoeksorganisaties (EIROForum) onderstreepten het belang van een gemeenschappelijke Europese visie. Het GALILEO-programma laat zien hoe deze organisaties (in dit geval het Europees Ruimte-agentschap) en de Europese Gemeenschap beter kunnen samenwerken. De Europese Gemeenschap zou vaker als zodanig, bijvoorbeeld door de Commissie, in de verschillende organisaties vertegenwoordigd kunnen zijn. In het geval van het ERA zou daartoe in de verdragen waarschijnlijk moeten worden bepaald dat de Unie bevoegd is voor het ruimtebeleid. Ten slotte is de nadruk gelegd op de behoefte aan mobiliteit van niet alleen onderzoekers, maar ook van de personeelsleden van de Europese instellingen en de intergouvernementele onderzoeksorganisaties.

- De vrouwenorganisaties (bijv. de Europese Vrouwenlobby en Women citizens of Europe Network) beklemtoonden dat het beginsel van gelijkheid van de geslachten meer reliëf moet worden gegeven, met name door het in de preambule van verdragen te vermelden, of zelfs terzake een nieuwe titel op te nemen. Ook is voorgesteld in het Handvest van de grondrechten een algemene bepaling inzake niet-discriminatie op basis van geslacht op te nemen, waarop de burgers rechtstreeks een beroep kunnen doen, naar het voorbeeld van het beginsel van niet-discriminatie op basis van nationaliteit.

5. Aan het eind van deze gedachtewisseling verzocht de heer Amato de deelnemers de personen van de contactgroep aan te wijzen die tijdens de zitting van de conferentie op 24 en 25 juni aanstaande het woord zullen voeren. Daartoe opperde hij dat de deelnemers in de verschillende hieronder genoemde groepen overleg zouden kunnen plegen over het gebruik van de in totaal 25 tot 30 minuten spreektijd, zoals ook voor de zeven andere contactgroepen die de civiele samenleving vertegenwoordigen het geval is. De heer Amato stelde tevens voor dat ook een organisatie afkomstig uit de kandidaat-lidstaten wordt vertegenwoordigd.

Acht personen zullen elk gedurende ongeveer 3 minuten het woord voeren:

Academische wereld:

- de heer Jean-Victor Louis (AGORA en Europees universitair instituut van Florence)
- mevrouw Florence Deloche-Gaudez (SCIENCES PO, Parijs)

Think tanks:

- mevrouw Kirsty Hughes (Centrum voor Europese beleidsstudies/European Policy Institutes Network - CEPS/EPIN)
- de heer Stanley Crossick (European Policy Centre - EPC)

Europese jongerenbewegingen:

- mevrouw Pascale Joannin (Robert Schumanstichting)

Wetenschappelijk onderzoek:

- de heer Antonio Rodota (Europese intergouvernementele onderzoeksorganisaties EIROForum)

Academische vrouwenbewegingen:

- mevrouw Teresa Freixes (Women Citizens of Europe Network)

Kandidaat-lidstaten:

- de heer Karoly Lorant (instituut voor economische analyse en informatica, Hongarije - ECOSTAT)

BURGERS EN INSTELLINGEN

Voorzitter: Jean-Luc Dehaene

Aantal ingeschreven organisaties: 66

Aantal ingeschreven deelnemers: 94

1. De vergadering werd voorgezeten door de heer Jean-Luc Dehaene, vice-voorzitter van de Conventie;
94 deelnemers, die in totaal 66 organisaties vertegenwoordigden, hadden zich ingeschreven. De meeste sprekers gingen in op institutionele vraagstukken en op vraagstukken in verband met het burgerschap en de participatieve democratie.
2. Wat de instellingen betreft, vroegen de organisaties die het woord voerden met name
 - ◆ een grondwet voor Europa die voor de burgers duidelijk en leesbaar is
 - ◆ handhaving van de communautaire methode en invoering van een eenvoudig en duidelijk besluitvormingssysteem
 - ◆ dat de Raad niet fungeert als regering van de Unie, want de Raad is de instelling die het minst tot besluiten in staat is en tegenover geen enkele gekozen Europese vergadering democratisch verantwoording verschuldigd is
 - ◆ dat de Commissie, zijnde de enige instelling die het gemeenschappelijk belang van de Europeanen kan vertegenwoordigen, weer de regering van de Unie wordt
 - ◆ de verkiezing van de voorzitter van de Commissie door het Europees Parlement
 - ◆ versterking van de bevoegdheden van de Unie op het gebied van het economisch en sociaal beleid
 - ◆ dat ook de Unie ten aanzien van de mondialisering een regulerende rol gaat spelen
 - ◆ een Europees referendum of nationale referenda om de Europese grondwet goed te keuren (één organisatie was daartegen).

3. Wat het burgerschap en de participatieve democratie betreft, verzochten de organisaties met name om opnemings in het Verdrag van:
- ◆ het recht van de burgers op Europese informatie
 - ◆ het Handvest van de grondrechten
 - ◆ het "nastreven van het gemeenschappelijk goed" als een van de fundamentele doelstellingen van de Unie
 - ◆ de beginselen van duurzame ontwikkeling, met een economische, een sociale en een milieudimensie
 - ◆ de regelmatige organisatie van een "civiele dialoog" naar het model van de sociale dialoog
 - ◆ de paritaire democratie
 - ◆ de relevantie van diensten van algemeen belang voor de sociale samenhang en de Europese burger
 - ◆ de beginselen van horizontale subsidiariteit
 - ◆ het recht van burgers om deel te nemen aan alle fasen van de opstelling van de Europese besluiten en de toepassing daarvan, via met name overleg in het kader van een reëel partnerschap en een gezamenlijke evaluatie van beleidsresultaten
 - ◆ het statuut van de Europese vereniging
 - ◆ erkenning van de rol van organisaties zonder winstoogmerk (coöperaties, mutualiteiten, verenigingen).

Voorts is verzocht om godsdienstvrijheid op te nemen in het Handvest van de grondrechten en artikel 13 tegen racisme en vreemdelingenhaat te versterken.

4. Aan het eind van de vergadering zijn als woordvoerders in de plenaire zitting aangewezen:
- de heer Fernand HERMAN (Federalist Voice)
 - mevrouw Alison WESTON (JEF - Europa)
 - mevrouw Charlotte ROFFIAEN (ACN - Forum van de civiele samenleving)
 - mevrouw Maria MIGUEL SIERRA (Europees netwerk tegen racisme)
 - de heer Pawel KRZECZUNOWICZ (Pools NGO-bureau in Brussel).

REGIO'S EN PLAATSELIJKE OVERHEDEN

Voorzitter: Ana Palacio

Aantal ingeschreven Europese organisaties: 18

Aantal ingeschreven organisaties of plaatselijke overheden: 138

Aantal ingeschreven deelnemers: 187

De vergadering werd voorgezeten door mevrouw Ana PALACIO, lid van het Praesidium van de Conventie. De eerste spreker was de heer Eduardo ZAPLANA, eerste vice-voorzitter van het Comité van de Regio's. De Europese organisaties die de regionale en plaatselijke overheden vertegenwoordigen en die een bijdrage aan het Forum hadden geleverd, kregen aan het begin van de debatten de gelegenheid hun activiteiten voor te stellen.

A. Voorstellen waarover de organisaties het eens zijn

De organisaties **complimenteerden** mevrouw PALACIO met de instelling van deze contactgroep en spraken eensgezind de wens uit dat deze groep tot aan het eind van de besprekingen van de Conventie **regelmatig** kan **vergaderen**. Daarnaast verzochten zij de Conventie speciaal voor vraagstukken in verband met regionale en plaatselijke overheden een **werkgroep** in te stellen.

Als emanatie van het algemeen kiesrecht wezen de regionale plaatselijke overheden erop dat zij deel uitmaken van het bestuurlijke systeem van de Unie en dat het meestal aan hen is om de communautaire wetgeving toe te passen.

Grondrechten

1. Opneming van het Handvest van de grondrechten en met name de preambule daarvan in het Verdrag
2. In artikel 6 VEG rekening houden met de regio's en de plaatselijke overheden
3. In het Verdrag (op nader te bepalen wijze) waarborgen inzake de plaatselijke democratie, als **gemeenschappelijk erfgoed der Europeanen**, opnemen, met name het reeds door alle kandidaat-lidstaten en door de meeste lidstaten ondertekende en bekrachtigde Handvest inzake lokale autonomie van de Raad van Europa.

Taken van de Unie

1. Totstandbrenging van een Verdrag van grondwettelijke aard waarin de taken van de Unie worden verduidelijkt en gepreciseerd.
2. In het kader van de doelstellingen van de Unie moet een bijzonder belang worden gehecht aan het waarborgen van de economische, sociale en territoriale samenhang.
3. Vaststelling van een rechtsinstrument dat de grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale overheden binnen de EU en aan de buitengrenzen van de EU vergemakkelijkt.
4. Positieve discriminatie in het Verdrag ten gunste van de ultraperifere regio's van de Unie.

Instrumenten

5. Alle deelnemers wensen dat niet langer te gedetailleerde wetgeving wordt vastgesteld die vervolgens door de regionale en plaatselijke overheden moet worden uitgevoerd (in Zweden moeten de provincies bijvoorbeeld 60 à 70% van de communautaire wetgeving uitvoeren).
6. Alle deelnemers verzoeken om, naar het voorbeeld van de voortreffelijke praktijk in Oostenrijk, stelselmatig in het wetgevingsproces een voorafgaande raadpleging te organiseren, in de geest van een werkelijk partnerschap tussen de Instellingen en de regionale en plaatselijke overheden. Raadpleging met betrekking tot alle beleidsmaatregelen die verstrekende regionale of plaatselijke gevolgen of financiële gevolgen voor de regio's en de steden hebben, moet in het Verdrag verplicht worden gesteld. Daarnaast moet een "raadplegingscode" garanderen dat de raadpleging transparant en eerlijk verloopt. Zij hekelen de gebrekkige raadpleging via groenboeken of witboeken en verzoeken om in het Verdrag de beginselen van goed bestuur op te nemen.

Subsidiariteit en bevoegdheden

7. Artikel 1 VEU ("zo dicht mogelijk bij de burger") moet eindelijk concreet gestalte krijgen.
8. **Echte subsidiariteit**, die recht doet aan de **vier overheidsniveaus** in Europa: Europees, nationaal, regionaal en plaatselijk.
9. Wijziging van artikel 5 VEG teneinde met inachtneming van de interne structuren van de lidstaten de rol van regionale en plaatselijke overheden te onderkennen.
10. Wijziging van artikel 10 VEG betreffende loyale medewerking, die ook moet gelden voor regio's en plaatselijke overheden.
11. Bij ontstentenis van een precieze lijst van bevoegdheden, is de instelling van een systeem voor controle vooraf en achteraf **van het hoogste belang**; de beste waarborg voor een goede subsidiariteitscontrole wordt hierna onder punt 15 geformuleerd.
12. In het Verdrag moet het "**connexiteitsbeginsel**" worden erkend, dat bekend is uit het Duitse constitutionele recht en inhoudt dat de Europese wetgever ofwel de financiële gevolgen van zijn besluiten draagt ofwel de territoriale overheden, wanneer zij, zoals vaak het geval is, die besluiten moeten uitvoeren, de middelen daartoe verschaft (voorbeeld: de Europese Raad van Lissabon verklaart dat elke school moet worden aangesloten op internet, hetgeen ten laste komt van de gemeenten).

Verzoeken betreffende het Comité van de Regio's

13. Erkenning van het Comité van de Regio's als instelling van de Unie (en in de praktijk erkenning van het recht om zijn bevoegdheden te verdedigen voor het Hof).
14. Herstel van het evenwicht in de samenstelling van het Comité van de Regio's vanwege de ondervertegenwoordiging van de plaatselijke overheid in bepaalde delegaties.

B. Specifieke verzoeken van de regio's met wetgevende bevoegdheid

15. Recht van regio's met wetgevende bevoegdheid om zich individueel tot het Europees Hof van Justitie te wenden (verzoek om toetsing van wettigheid).
16. Ten minste recht op beroep via het Comité van de Regio's (opgemerkt zij dat het Europees Parlement bij het Verdrag van Nice actieve legitimatie is verleend).
17. Speciaal statuut voor regio's met wetgevende bevoegdheid in het Verdrag/of voorstel LAMASSOURE van de regio's "die partner zijn van de Unie".
18. Deelneming van de regionale vergaderingen aan de COSAC.
19. Deelneming van de regionale ministers aan de Raad uit hoofde van artikel 203 VEG.

C. Aanwijzing van de organisaties die in de plenaire zitting als woordvoerder optreden

- Vergadering van de Regio's van Europa
 - Werkgemeenschap van Europese grensgebieden
 - Conferentie van de perifere kustregio's van Europa
 - Raad van Europese gemeenten en regio's
 - EUROCITÉS
-

MENSENRECHTEN

Voorzitter: de heer António Vitorino

Aantal ingeschreven deelnemers: 94 (64 organisaties)

1. De contactgroep, die werd voorgezeten door Commissielid Vitorino, besprak een breed scala van vraagstukken, met name mensenrechtenaspecten van het interne en externe beleid van de Unie. Vierenzestig organisaties (vierennegentig personen) hadden zich voor de vergadering ingeschreven. Een aantal deelnemende organisaties vertegenwoordigde een breder internationaal netwerk van organisaties.
2. Alle deelnemers beklemtoonden dat de Europese Unie een Unie van waarden is en dat de bescherming en bevordering van deze waarden een centrale plaats in zowel het interne als het externe beleid van de Unie moet krijgen. Ook bestond het algemeen inzicht dat instellingen die transparanter werken en meer verantwoording verschuldigd zijn, een grotere nadruk op gendergelijkheid in het EG-Verdrag en in het beleid van de Unie alsmede een intensievere dialoog met de civiele samenleving van groot belang zijn voor het in de praktijk brengen van mensenrechten.
3. Wat de mensenrechten binnen de Europese Unie betreft, pleitte een zeer grote meerderheid van de sprekers voor opneming van het Handvest van de grondrechten in de verdragen teneinde het een bindend karakter te geven. Velen waren van mening dat een aantal rechten in het Handvest moet worden opgenomen of versterkt en dat hier een taak is weggelegd voor de Conventie. Anderen vreesden dat nieuwe debatten over het Handvest de tekst zou kunnen verzwakken en stelden een eventuele toekomstige evaluatie van de tekst voor nadat deze in het Verdrag is opgenomen.

4. Een opsomming van rechten is niet voldoende en veel sprekers deelden de opvatting dat de concrete bescherming van rechten afhankelijk is van effectieve uitvoerings- en controle-mechanismen, alsmede van de integratie van mensenrechten in alle beleidssectoren van de EU. In dit verband bepleitten sommigen een uitbreiding van de bevoegdheden van het Hof van Justitie, met name in de huidige "derde pijler". De toetreding van de Unie tot het Europees Mensenrechtenverdrag (alsmede tot andere internationale mensenrechten-instrumenten zoals het herziene Europese Sociale Handvest) werd door een groot aantal deelnemers aanbevolen.
5. Wat de externe dimensie betreft, riep een aantal sprekers op tot een actief en consequent mensenrechtenbeleid, op basis van de beginselen van universaliteit en ondeelbaarheid van grondrechten. Internationale mensenrechtennormen moeten de Unie tot leidraad zijn in haar betrekkingen met derde landen.

Een aantal deelnemers vond dat passende aandacht moet worden geschonken aan sociale, economische en culturele rechten en dat deze rechten zowel in het juridische kader van de Unie als in haar beleid moeten worden versterkt.

ONTWIKKELING

Voorzitter: Henning Christophersen

Medevoorzitters: mevrouw Anne Van Lancker, Lord Tomlinson en de heer Kimmo Kiljunen

Aantal ingeschreven deelnemers: 42 (29 organisaties)

- Alle deelnemers waren ingenomen met het idee om de civiele samenleving te raadplegen door middel van contactgroepen en een plenaire zitting. Sommige deelnemers stelden dat de dialoog met de civiele samenleving moet worden geïnstitutionaliseerd, maar enkele van hen waarschuwden dat dan wel moet worden voorkomen dat dit het besluitvormingsproces vertraagt.
- Het externe EU-beleid moet worden versterkt en tussen ontwikkeling en de doelstellingen van het externe beleid moet een relatie worden gelegd in de vorm van beleidsdoelstellingen, een besluitvormingsproces en uitvoeringsmechanismen waardoor het ontwikkelingsbeleid scherper wordt geprofileerd als één van de onderdelen van het externe beleid van de EU.
- Voor samenhang tussen andere beleidsmaatregelen van de EU en haar ontwikkelingsdoelstellingen moet zorg worden gedragen.
- De Raad Ontwikkeling mag vooralsnog niet worden afgeschaft.
- Aan uitroeiing van de armoede moet in het nieuwe verdrag de hoogste prioriteit worden gegeven.
- Sociale aspecten moeten meer nadruk krijgen in zowel de externe als de interne dimensie van de EU.
- Nadruk op democratie en eerbiediging van mensenrechten moeten dieper in het ontwikkelingsbeleid van de EU worden verankerd.
- Het Europees Ontwikkelingsfonds moet in de Gemeenschapsbegroting worden opgenomen en onderworpen worden aan dezelfde procedures als de overige ontwikkelingsbijstand van de EU.
- Het Handvest van de grondrechten moet in het Verdrag worden opgenomen.

- Alle deelnemers toonden zich tevreden over de deelneming van de kandidaat-lidstaten aan de werkzaamheden van de Conventie. De aanwezigheid van de kandidaat-lidstaten schept een nieuwe situatie, niet alleen omdat zij minder ontwikkeld zijn in termen van inkomsten, maar ook vanuit het oogpunt van het ontwikkelingsbeleid. Daar zal echter verandering in komen naarmate het pretoetredingsbeleid bijdraagt tot het opzetten van hun ontwikkelingsbeleid.
 - Nadruk op gelijke behandeling en gelijke kansen voor man en vrouw.
 - De voorzitter en de medevoorzitters spraken hun bereidheid uit de dialoog voort te zetten in de vorm van bijdragen van leden van de contactgroep aan specifieke en concrete voorstellen in verband met de besproken thema's.
-

CULTUUR

Voorzitter: Alojz Peterle

Aantal ingeschreven organisaties: 53

Aantal ingeschreven deelnemers: 71

1. De heer Peterle, lid van het Presidium van de Europese Conventie, heeft op 12 juni in de gebouwen van het Europees Parlement te Brussel een hoorzitting ("contactgroep") voorgezeten waaraan werd deelgenomen door organisaties van de civiele samenleving die actief zijn op het gebied van cultuur. Hij werd bijgestaan door de heer van Mierlo, gewoon lid, en mevrouw Birzniece, plaatsvervangend lid. De heer Van der Linden, (gewoon lid), en mevrouw Palacio, (lid van het Presidium), namen eveneens deel aan (een gedeelte van) de hoorzitting. Het secretariaat werd verzorgd door het secretariaat van de Conventie.
2. Voor deze hoorzitting hadden zich 53 organisaties ingeschreven (zie bijgaande lijst van deelnemers). Teneinde recht te doen aan de verscheidenheid aan organisaties en niet-gouvernementele organisaties die op deze hoorzitting waren vertegenwoordigd, waren vijf thema's gekozen:
 - kunst en erfgoed;
 - culturele samenwerking;
 - talen en minderheden;
 - kerken en godsdienstige verenigingen;
 - onderwijs.
3. De voorzitter verzocht in zijn inleiding de aanwezige organisaties en NGO's hun oordeel uit te spreken over de thematiek en de problematiek die in de Verklaring van Laken en tijdens de eerste zittingen van de Conventie aan de orde zijn gesteld. Zonder dat een volledig verslag van de betogen moet worden opgesteld, valt het volgende te vermelden:

- de door de Unie op het gebied van cultuur gevoerde acties werden over het geheel genomen onvoldoende geacht. Een Europees optreden doet geen afbreuk aan nationale besluiten maar vult die juist aan. Acties die het gevoel tot een Europese cultuur te behoren, versterken, moeten worden aangemoedigd;
- veel sprekers verzochten om opnemings van het Handvest van de grondrechten in het Verdrag. Sommige stelden voor het Handvest bij die gelegenheid tevens te wijzigen en een verwijzing naar het recht op cultuur op te nemen dan wel een vermelding van de levensbeschouwelijke of culturele waarden die ten grondslag liggen aan de Europese eenwording;
- verscheidene sprekers wensten de culturele bepalingen in het Verdrag (artikel 151) te houden en daarover met gekwalificeerde meerderheid besluiten te nemen (en niet zoals thans met eenparigheid van stemmen en de medebeslissingsprocedure van het Europees Parlement). Verscheidene sprekers merkten op dat de belangrijkste door de Unie op het gebied van cultuur vastgestelde maatregelen vaak gebaseerd worden op een andere rechtsgrondslag dan artikel 151 teneinde, huns inziens, de verplichte eenparigheid van stemmen te omzeilen. Sommige sprekers verwoordden hun gehechtheid aan het protocol betreffende het openbare omroepstelsel in de lidstaten dat bij de verdragen hoort en wensten dat dit behouden blijft;
- verscheidene sprekers betreurden dat het specifieke karakter van cultuurgoederen in de Europese verdragen onvoldoende tot zijn recht komt. Cultuurgoederen kunnen niet beschouwd worden als willekeurige koopwaar en moeten een bijzondere behandeling houden of krijgen, met name waar het gaat om de bepalingen inzake overheidssteun in de film-industrie;
- sprekers die kerken of geloofsgemeenschappen vertegenwoordigen, onderstreepten hun gehechtheid aan verklaring nr. 11 bij het Verdrag van Amsterdam betreffende de status van kerken en niet-confessionele organisaties. Voorts waren zij van oordeel dat de waarden die het Europese continent verenigen en die tot uiting komen in de Europese beginselen (vrede, vrijheid, waardigheid van de menselijke persoon, solidariteit, democratie) veel verschuldigd zijn aan het, met name christelijke, erfgoed van Europa. Dit erfgoed en deze schatplichtigheid mogen niet worden vergeten en moeten een plaats krijgen in de Europese teksten. Een spreker merkte evenwel op dat een steeds groter deel van de bevolking zich niet meer beroept op dat religieuze erfgoed en dat vermelding ervan tegenstellingen tussen gelovigen en niet-gelovigen kan scheppen;

- verscheidene sprekers wezen op het bestaan van minderheidstalen of -culturen binnen de Europese Unie. Hun plaats moet worden erkend en hun ontwikkeling moet worden gesteund.
4. Aan het slot van de betogen en debatten herinnerde de voorzitter eraan dat de zitting van de Conventie op 24 en 25 juni gebruikt zal worden om naar de civiele samenleving te luisteren. De organisaties die actief zijn op cultureel gebied zullen 25 tot 30 minuten krijgen om hun opvattingen te presenteren en vervolgens zal eenzelfde tijdsspanne worden uitgetrokken voor het debat met de leden van de Conventie. De voorzitter verzocht de aanwezige organisaties mee te delen op welke wijze zij de spreektijd denken te gebruiken. Na een kort overleg werd de tijd als volgt verdeeld:
- culturele samenwerking, kunst en erfgoed, onderwijs: 10 minuten, te verdelen tussen de heer von der Gablentz (Europa Nostra) en vrouw Chabaud (Europees forum voor kunst en erfgoed);
 - kerken en godsdiensten: 10 minuten, de heer Jenkins (conferentie van Europese kerken);
 - talen en minderheden: 5 minuten.

Elke spreker wordt verzocht rekening te houden met eventuele suggesties van deelnemers betreffende de inhoud van zijn betoog in de Europese Conventie.
